

ISBN: 978-625-7303-88-0

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 473

Roman

Yayın Yönetmeni
Furkan Çalışkan

Dizi Editörü
Aykut Ertuğrul

Proje Editörü
Ahmet Öz

Son Okuma
Asaf Taneri

Yayıma Hazırlayan
Murat k. Murat

Kapak Görseli
Volkan Akmeşe

Kapak
Harun Tan

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI

Haziran 2021
İstanbul

Ketebe Yayınları
Sertifika No. 49619
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Matsis Matbaa Hizmetleri
San. ve Tic. Ltd. Şti
Sertifika No: 40421
Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.
No: 51 Sefaköy Küçükçekmece /
İstanbul Tel: 212 624 21 11

Orijinal adı: *Belyj Parohod*

Copyright © E. Ch. Aitmatov, 1970

Türkçe Yayın Hakkı © Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş, 2021

Türkçe Çeviri Hakkı © Mehmet Özgül, 2021

Bu kitabın yayın hakları Onk Ajans Fikir ve Sanat Eserleri A.Ş.'den devralınmıştır.

Bu eserin çeviri yayın hakkı Mehmet Özgül'ün temsilcisi Onk Ajans Fikir ve Sanat Eserleri A.Ş.'den devralınmıştır.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

BEYAZ GEMİ

Cengiz Aytmatov

Türkçesi

Mehmet Özgül

CENGİZ AYTMATOV

1928'de, Kırgızistan'ın Talas eyaletine bağlı Şeker köyünde doğdu. Gençliğini 2. Dünya Savaşı sonrasının zorlu atmosferinde geçiren yazar, erken yaşlardan itibaren çeşitli işlerde çalıştı. Cambul Veterinerlik Teknik Okulu'ndaki eğitimi sırasında edebiyata yöneldi. 1952 yılından itibaren yayımladığı makaleler ve kısa hikâyeler sayesinde Maksim Gorki Edebiyat Enstitüsü'ne kabul edildi ve 1958 yılında mezun oldu. Eğitimi boyunca kısa hikâyeler yayımlamaya devam etse de, esas başarısını 1958 yılında yayımlanan *Cemile* adlı romanıyla yakaladı. Söz konusu romanı izleyen yıllarda Aytmatov, önde gelen Sovyet yazarlar arasındaki yerini alarak *Literaturnaya Gazeta* ve Yazarlar Birliği gibi birçok kültürel kurumun yönetim kurulunda yer aldı. Edebi çalışmaları Lenin Ödülü ve Devlet Ödülü gibi çeşitli ödüllere layık görüldü. Kırgızistan'ın 1991 yılındaki bağımsızlığından sonraki yıllarda siyaseten aktif bir yaşam süren yazar, 10 Haziran 2008 tarihinde, Almanya'nın Nürnberg şehrinde hayata veda etti. Yüzden fazla dile çevrilen eserlerinde, mitleri ve folklorik unsurları çağının siyasi meseleleriyle sentezlemiş, modernlik ve gelenek sorunlarıyla, insan-doğa ilişkilerini yoğun bir biçimde ele almıştır.

MEHMET ÖZGÜL

1936 yılında Nevşehir, Avanos'ta doğdu. Kuleli Askeri Lisesi'nde aldığı Rusça eğitimin ardından, 1955 yılında girdiği Ankara Üniversitesi Rus Dili ve Edebiyatı bölümünden 1959 yılında mezun oldu. 1963-67 yılları arasında Genelkurmay Başkanlığında Rusça çevirmeni olarak çalışan Özgül, yine bu yıllarda Gazi Eğitim Enstitüsü'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı eğitimi aldı. Yüksek lisansını 1969 yılında ABD'de Georgetown Üniversitesi'nde Uygulamalı Dilbilim alanında yaptı. 1979 yılında askeriyeden albay olarak emekliye ayrıldıktan sonra, ilk kez 1960 yılında, Varlık Yayınevi'nden yayımlanan Çehov çevirisiyle başladığı çevirmenlik çalışmalarını yoğunlaştırdı. 1993 yılında, Çehov'un Tüm Eserleri'nin çevirisini gerçekleştirmek üzere çalışmaya başlayan Özgül, 1998 yılında Çehov'un bütün öykülerinin, 2006 yılındaysa bütün oyunlarının Türkçeye çevirisini tamamladı. Mehmet Özgül; Tolstoy, Dostoyevski, Gogol gibi klasik Rus yazarlarından yaptığı çevirilerin yanı sıra İlya Ehrenburg, Konstantin Simonov, Yevgeni Yevtuşenko, Cengiz Aytmatov, Fazıl İskender, İlf ve Petrov, Yuri Buyda, Lyudmilla Ulitskaya gibi çağdaş Sovyet ve Rus yazarlarından yaptığı çevirilerle de tanınmaktadır.

BEYAZ GEMİ

1

İki masalı vardı onun. Biri kendisinin, bu masalı kimse bilmezdi. Ötekini ise ona dedesi anlatmıştı. Sonra ikisi de yok olup gitti. Şimdi anlatacaklarımız bununla ilgilidir.

Yedi yaşını doldurmuş, sekizine basıyordu.

Ona önce bir çanta aldılar. Bez astarlı, deri bir çantaydı bu. Demir köprücük altından geçtikten sonra kilitlenen, pırıl pırıl bir kilidi vardı. Çantanın içine, ıvır zıvır şeyler konulması için bir cep bile dikilmişti. Basitti, ama güzel bir çantaydı, anlatacağımız olaylar belki de onun alınmasıyla başlar.

Çantayı ona dedesi, kaptıkaçtıyla satışa çıkan bir çerçiden almıştı. Çerçinin kaptıkaçtı dağlarda sürü besleyenlere öteberi satmak için gezerken bazen San-Taş Vadisi'ne, korucuların evlerinin bulunduğu bu orman kenarına uğradı.

San-Taş Vadisi'nin dibinde ise topu topu üç aile otururdu. Arada bir bu çerçi, ormancı ailelerine satışa gelirdi.

Üç evdeki bu tek oğlan çocuğu çerçi arabasını her zaman en önce görürdü.

Kaptıkaçtıyı görünce kapılara, pencerelere saldırarak, “Geliyor! Kaptıkaçtılı satıcı geliyor!” diye bağırmaya başladılar.

Ta Isık-Göl’ün kıyısından başlayıp dik yamaçlı San-Taş Vadisi boyunca uzanan bir araba yolu geçirdi evlerin arkasından. Ama taşlarla dolu, çukurlu, tümsekli bir yoldu burası. Bu yolda gidip gelmek her babayiğidin harcı değildi. Yol yalnız bir yerde ırmak yatağından ayrılarak Karağül Dağı’nın boynundan aşar, çıplak sarp yamaçlardan kıvrıla kıvrıla geçtikten sonra evlerin arkasında tekrar çukura inerdi. Karağül Dağı çok yakındaydı. Çocuk yaz boyunca hemen hemen her gün dürbününü kaptığı gibi dağın eteklerine tırmanır, bir tepeden Isık-Göl’ü seyrederdi. Buradan atlısı da, yayası da, yoldan geçen arabalısı da açıkça görünürdü.

Sıcak bir yaz günüydü. Çocuk ırmak göletinde yüzerken yamaçtaki yoldan bir toz bulutunun kalktığını gördü. Torunu içinde yüzün diye, ırmağın kıyısındaki sığlık bir yeri taşlarla çevirerek bu göleti ona dedesi yapmıştı. Gölet olmasa oğlancağız belki de çoktan öbür dünyayı boylardı. Ninenin söylediği gibi, ırmak onu Isık-Göl’e götürene dek yalnız kemikleri kalır, yolda balıklara, çeşitli su yaratıklarına yem olurdu. Sonra onu arayacak, arkasından dövünecek kimsesi de kalmamıştı. Arayanı soranı olmadığına göre, ikide bir suya girmesinin ne gereği vardı? Neyse ki o zamana değin böyle bir şey olmamıştı. Olsa bile, kim bilir, belki nine dahi onu kurtarmak için paçaları sıvamaya üşenirdi. Ninenin bir akrabası olsaydı, hadi yine neyse. Evet, nine, oğlanın başkasının çocuğu olduğunu söylüyordu. Yedirseleler de, içirselere de başkasının çocuğuydu o. Peki, ya oğlan başkasının çocuğu olmak istemiyorsa? Evde bir yabancı vardı, ama yabancı olan o değil, ninenin kendisiydi.

Neyse bu konuya sonra geleceğiz, dedesinin yaptığı gölet de sona kalsın...

İşte o yaz günü kaptıkaçtı yolu aşıp geliyordu, arkasından da bir toz bulutu kıvrılmaktaydı. Oğlancık sanki kendisine bir çanta alınacağı içine doğmuş gibi, arabayı görür görmez çılgınca sevindi. Hemen sudan çıkararak pantolonunu incecik bacaklarına geçirdi, kurumaya fırsat bulamadan, soğuk suyun verdiği morartı bile geçmeden evlere doğru koştu. Bütün amacı arabanın geldiği haberini evlere herkesten önce ulaştırmaktı.

Bodur çalıların üstünden atlayarak, üzerinden aşamadığı kayaların da yanından dolaşarak deli gibi koşuyordu. Ne yüksek otlar ne de iri kayalar onu yolundan alıkoyamazdı. Oysa çocuk bunların hiç de rastgele şeyler olmadığını biliyordu. Ona küsebilirler, hatta isteseler ayaklarına çelme bile takarlardı. Yatan Deve'nin yanından geçerken, "Kaptıkaçtı satıcı geliyor, seninle sonra görüşürüz," diyerek laf attı. Boğazına kadar toprağa gömülmüş kızıl bir kayaya kamburundan dolayı "Yatan Deve" adını vermişti. Bu kayanın yanından geçerken, dedesinin güdük kuyruklu atını okşadığı gibi, o da devesinin hörgücünü okşardı. Fakat bu sefer, "Şimdi benim çok işim var, seninle sonra görüşürüz," dercesine elini üstünkörü sürdü geçti. "Eyer" adını verdiği alacalı bir kayası daha vardı. Ata biner gibi üstüne çıkar otururdu. Yer yer rengi atmış boz bir kayaya da "Kurt" adını vermişti. Kurt'un kalın bir boynu, iri bir kafası vardı. Bu kayaya sine sine yaklaşır, vuracakmış gibi nişan alırdı. Oğlan en çok ırmak kıyısındaki altı oyuk, kocaman kayayı severdi. İriliğinden dolayı "Tank" adını vermişti bu kayaya. Sanki her an ırmağa dalarak, suları yarıp geçecekmiş gibi dururdu orada. Sinemada da öyle, tanklar birden suya